

 REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
 ZNANOST IN ŠPORT

 PEDAGOŠKI INŠTITUT

 EVROPSKA UNIJA
 EVROPSKI
 SOCIALNI SKLAD
 NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

**»Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc
 strokovnih delavcev«**

Le z drugimi smo

Andreja Babič
zunanja sodelavka

Sodelovanje šole z družino in lokalno
 skupnostjo

2019

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
 Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Potek seminarja

Šola in družina

- Namen
- Oblike sodelovanja
- Sodelovanje : partnerstvo
- Ovire in spodbujevalci
- Težavni starši
- E-pošta

Šola in lokalna skupnost

- Ideje za projekte
- Vaš projekt

Šola in družina

Na kakšne načine sodelujete?

Pomoč
otrokom pri
učenju

Govorilne ure,
roditeljski
sestanki

Svet staršev, svet
šole

Izleti

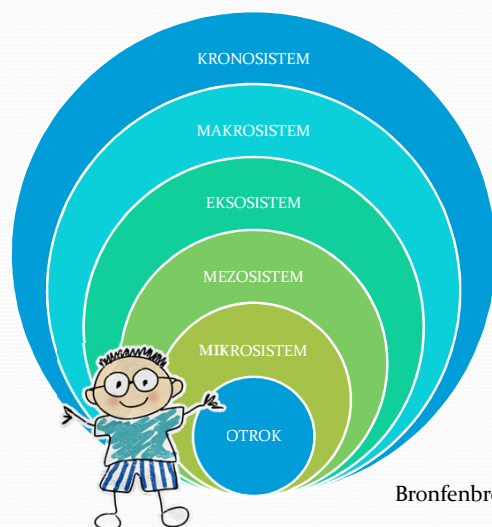
Šole za starše

Neformalna
druženja –
pikniki ...

Predstavitve
poklicev

Pozitiven govor o šoli, izobrazbi,
znanju, učenju

Bronfenbrennerjev ekološki model

Bronfenbrenner, 1979

Šola - družina

Za otroke

- Močan vpliv predvsem v zgodnjem obdobju.
 - Hitrejši šolski uspeh,
 - boljše akademske in jezikovne veščine,
 - boljša socialna kompetentnost,
 - učne navade,
 - pozitiven odnos do šole,
 - večja motivacija za delo,
 - manj disciplinskih težav.

Za starše

- Pozitiven vpliv na samopodobo starševstva.

Hill in Taylor, 2004
Grolnick in Slowiaczek, 1994

Šola - družina

- Mladostniki
 - Manj vključevanja staršev.
 - Ob rednem spremljanju še vedno pozitivni učinki:
 - vpliv na akademske cilje, več časa za šolo in več opravljenih DN (Epstein in Dauber, 1991),
 - višja prisotnost otroka v šoli, vzornejše vedenje.

Višanje socialnega kapitala

- Bolj vključeni → več veščin za podporo otroku.
- Stik z učiteljem → pričakovanja učitelja, šole, več pomoči pri DN, poveča se otrokovo učenje doma.
- Sodelovanje z drugimi starši → izmenjava mnenj, višja starševska samopodoba.

Socialna kontrola

- Več stika s šolo → večja doslednost med šolo in starši pri pričakovanjih do otroka.

Lareau, 1996, v Hill in Taylor, 2004

Šola - družina

- Rizična skupina staršev
 - tisti, ki se ne cenijo, negativna samoocena,
 - podcenjevanje intelektualnih sposobnosti,
 - visoka revščina (Eccles & Harold, 1996, v Hill in Taylor, 2004),
 - negativne izkušnje s šolanjem (Taylor, Clayton in Rowley, v tisku, v Hill in Taylor, 2004).
- „... ni starša, ki ne bi skrbel in ne bi sodeloval ... imajo negativne izkušnje in nizko samozaupanje. Zato tudi verjamejo, da niso sposobni izobraževati. ... Težava pa je, da taki starši ne vedo, kaj bi morali vprašati ...“
(McMillan, povzeto po Pergar Kuščan, 1999, v Rajgl, 2010)

Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

- Dom in šola ne sodelujeta
 - Velike razlike v kulturi, strah staršev, konflikti zaradi otrokovih težav

družina

Mikuš Kos, 1991, v Rajgl, 2010

Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

- Šola preplavi dom
 - Šolske težave, ambicioznost

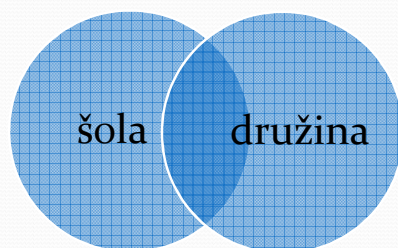

Mikuš Kos, 1991, v Rajgl, 2010

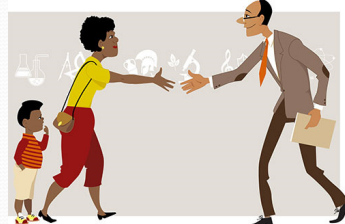
Oblike sodelovanja

Odnosi med šolo in domom

- Zdrav odnos
 - Sodelovanje, večina domačega življenja je šole prosta.

Mikuš Kos, 1991, v Rajgl, 2010

Sodelovanje : partnerstvo

Sodelovanje

- Postavljen cilj.
- Neenakovrednost moči
 - ni soodločanja,
 - Avtoritarnost.
- Odgovornost je lahko tudi izmenična.
- Površinska oblika sodelovanja, vezana na cilj.

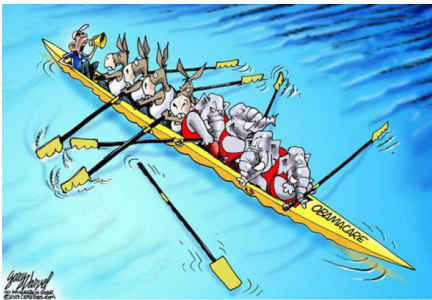
Partnerstvo

- Skupni cilji.
- Enakovrednost
 - možnost soodločanja, dogovarjanja, podajanja in upoštevanja mnenja,
 - iskanje kompromisov,
 - spoštovanje razlik,
 - demokratičnost.
- Odgovornost je enaka.
- Na višji ravni kot sodelovanje.

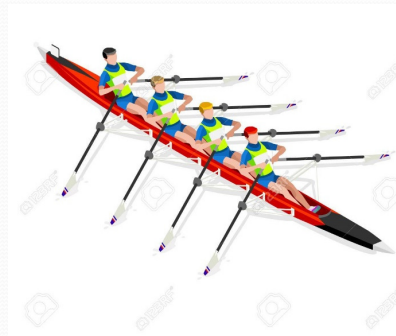
Beguš, 2012, v Plohl, 2016;

Sodelovanje : partnerstvo

Sodelovanje

Partnerstvo

Sodelovanje : partnerstvo

- K čemu pripomore partnerstvo med šolo in družino?
 - Enakovrednosti med učitelji in starši.
 - Spoštovanju potreb in želj udeleženih.
 - Ustvarjanje boljših rešitev, programov, priložnosti za učence.
 - Omogočanje sodelovanja staršev pri odločanju in upravljanju šole.
 - Uspešno partnerstvo pripomore k višjemu zadovoljstvu delavcev šole.

Epstein, 2001, v Sheldon, 2003

Spodbujevalci in ovire

- Prepričanja staršev in učiteljev, ki ovirajo ustvarjanje partnerskega odnosa (Wright in Stegelin, 2003, v Rajgl, 2010)

učitelj	starši
<ul style="list-style-type: none"> • staršev šola ne zanima, • preveč zaposleni, • mame bolj skrbijo zase kot za otroke, • starši so jezni, kadar jih učitelji pokličejo, • se sploh ne ukvarjajo z vzgojo svojih otrok. 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelji nas ne želijo zraven, • moji otroci ne želijo, da sem zraven, • nimamo časa, • učitelji pričakujejo več, kot zmorem narediti, • ne morem vedeti, kaj učitelji želijo ipd.

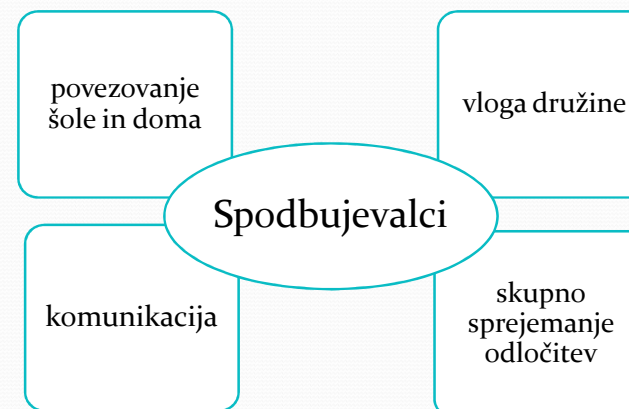
Spodbujevalci in ovire

- Velkavrh (2008, v Rajgl, 2010): zakaj starši ne sodelujejo
 - 59 % pomanjkanje časa in prezaposlenost v službi,
 - 19 % slaba izkušnja staršev z učitelji, ni pravega stika z učitelji,
 - 14 % učitelji ne upoštevajo mnenja staršev,
 - 7 % starši nezainteresirani za sodelovanje s šolo,
 - 5 % neuspešnost otroka,
 - Ostalo:
 - strah pred avtoriteto,
 - občutek neenakosti,
 - obveznosti v družini,
 - slabe izkušnje staršev s šolo iz mladosti,
 - pomanjkanje strpnosti v medsebojni komunikaciji,
 - časovno omejene govorilne ure,
 - formalizem, ki je prisoten v šoli in na ministrstvu,
 - pomanjkanje varstva za mlajše otroke,
 - lasten odpor do šole,
 - beg od problemov,
 - nezadovoljstvo z določenimi učitelji (ni mogoče doseči sprememb).

Spodbujevalci in ovire

- Velkavrh (2008, v Rajgl, 2010): želje staršev
 - 12 % več stika s šolo po internetu, prek telefona, spletnih strani in forumov,
 - 5 % več komunikacije in aktivnejšo vlogo na roditeljskih sestankih,
 - 5% več popoldanskih govorilnih ur in večje upoštevanje starševskih mnenj, predlogov ter sprememb s strani šole,
 - Ostalo:
 - več vpogleda v pouk in predstavitve,
 - več srečanj ob različnih priložnostih, kot so novo leto, zaključek šolskega leta,
 - več neformalnih srečanj s starši, učitelji in otroki, kot so skupni izleti, tematski popoldnevi, dnevi odprtih vrat ipd.

Spodbujevalci in ovire

Australian Government. DEEWR, 2008

Spodbujevalci in ovire

- **Komunikacija**
 - aktivna, osebna, pogosta, kulturno prilagojena,
 - šola ustvarja okolje, da se družine počutijo dobrodošle in cenjene,
 - dvosmerna komunikacija, izmenjava mnenj,
 - jasno sporočilo družinam, da so ključni partnerji pri reševanju velikih problemov,
 - upoštevanje kulturne in jezikovne različnosti ter upoštevanje, da ima vsaka družina svoj način komuniciranja,
 - odprtost do potreb in stališč družin,
 - priznavanje prispevka družin,
 - formalna ali neformalna komunikacija,
 - komunikacija se dogaja na različnih prostorih in v različnih okoljih.

Australian Government. DEEWR, 2008

Spodbujevalci in ovire

- **Povezovanje šole in doma**
 - zavedanje prekrivanja šolskega in domačega okolja,
 - poudarjanje povezave partnerstva in otrokovega učnega uspeha,
 - sodelovanje družin in šol pri oblikovanju pozitivnega odnosa do učenja pri vsakemu otroku,
 - zagotavljanje, da so družine obveščene o otrokovem napredku,
 - prenos spretnosti in znanj iz šole domov in obratno,
 - učiteljevo delo skupaj s starši na individualni ravni.

Australian Government. DEEWR, 2008

Spodbujevalci in ovire

- Vloga družine
 - nudenje strategij podpore družini in spodbujanje učenja otrok v šoli,
 - organizacija seminarjev, razprav, srečanj na področjih kot so pismenost in matematika, delo na domu in v razredu, razvoj mladih, odločanje za poklic ...,
 - razumevanje družinskih prioritete,
 - jasno vodenje šole in dostopno vodstvo,
 - odprtost šole za ideje staršev, prostor kjer lahko tudi starši prispevajo,
 - razvoj veščin kot so komunikacija, sodelovanje in upravljanje s konflikti.

Australian Government. DEEWR, 2008

Spodbujevalci in ovire

- Skupno sprejemanje odločitev
 - zagotavljanje, da so vrednote in interesi staršev slišani in spoštovani,
 - zagotavljanje priložnosti za mnenje in odločanje vsem staršem ne glede na narodno, ekonomsko, socialno, versko pripadnost.

Australian Government. DEEWR, 2008

Predpostavke za partnerstvo

- Vse družine in šole želijo otrokom najboljše.
- Vsi otroci imajo pravico da razvijejo svoj potencial.
- Družine so prvi in stalni otrokov vzgojitelj.
- Družine in šole spoštujejo raznolikost in slednjo izkoristijo za močnejše grajenje partnerstva.
- Vodstvo je ključno za izgradnjo, vzdrževanje in obnovo partnerstev.
- Partnerski odnos šola-družina izboljšuje motivacijo učencev in učenje.
- Dober partnerski odnos šola-družina izboljšuje in povezuje tudi povezave med šolami in skupnostmi.
- Partnerstvo lahko vključuje vse skupine, ki podpirajo družino in šolo.

Australian Government. DEEWR, 2008

Spodbujevalci in ovire

- „... manj formalni odnosi med starši in učitelji so edini način za razvijanje medsebojnega zaupanja. V takih odnosih so se starši pripravljene pogovarjati bolj odkrito o svojem otroku, o pričakovanju in skrbi za njegovo prihodnost. V neformalnih oblikah sodelovanja razvijajo starši samozavest in odgovornost.“

Morisson in McIntire, v Resman, 1992a, v Rajgl, 2010

Težavni starši

Ukazovalni

- Agresiven stil komuniciranja
- jeza, ni poslušanja, loputanje ...
- Težko sodelovanje, o vsem odločajo oni; lahko poniževalni.

Leni

- Pasiven stil komuniciranja
- odločitve prepuščajo drugim, brez mnenja.
- Delo prepuščajo drugim.

Manipulativni

- Posreden način komuniciranja
- pasivno agresiven, nadležno komuniciranje, lahko daje občutek krivde, lahko tudi diplomatski.
- Igranje žrtve.

Muhasti

- Mešanje vseh stilov komuniciranja.
- Menjevanje razpoloženja, čustveno izigravanje.

Prerejeno po Hartney, 2008

Težavni starši

• Ukazovalni – strategije

- Ohranjanje svojih standardov,
- mirnost in potrpežljivost,
- pomoč kolega (že s prisotnostjo),
- spraševanje o ciljih, govor v dejstvih → pomembno, da občuti pomen svoje vloge pri rešitvi in da ga napeljemo k rešitvi.

Prerejeno po Hartney, 2008

Težavni starši

- Leni – strategije
 - Omejen čas pogovora,
 - konkreten prikaz intervencije,
 - spodbujanje k razmišljanju, spraševanje po mnenju,
 - poudarjanje pomena njihove vloge in aktivacije (pogosto te posameznike spremlja naučena nemoč).
 - Rizična skupina staršev.

Prirejeno po Hartney, 2008

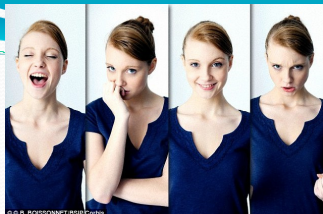
Težavni starši

- Manipulativni – strategije
 - Velikokrat potrebuje opomnik, da ne pozabijo in preložijo obveznost,
 - jasni cilji,
 - zavedanje svojih omejitev,
 - poudarjanje njihove odgovornosti in da oni to zmorejo.
 - Oni so odgovorni za svojega otroka.

Prirejeno po Hartney, 2008

Težavni starši

- Muhasti – strategije
 - Ne prevzemanje odgovornosti za njihovo slabo počutje.

Prerejeno po Hartney, 2008

Težavni starši

- Splošni napotki za delo s težavnimi posamezniki
 - Razmislite o začetku pogovora in ciljih.
 - Če ste pobudnik pogovora – predstavite vzrok.
 - Zapišite si začetek vašega opisa problema. Brez interpretacij.
 - Zapišite si pomožna vprašanja – sprašujte, kako se oni soočajo s težavo na splošno.
 - Predvidite možne rešitve problema.
 - Aktivno poslušajte sogovornika, empatija.
 - Pazite na temo, da ne zaidete iz pogovora.
 - (Čas.)
 - Razmerje moči: tisti, ki vabi je v prednosti – pomembno je dati staršem prostor, da spregovorijo!
 - K dobremu stiku in rešitvi veliko pripomore tudi zgolj poslušanje – TIŠINA!

Prerejeno po Hartney, 2008

Elektronska pošta

- Nova oblika komunikacije.
- Zahteva veliko mero previdnosti.
 - Kar napišemo, ne moremo vzeti nazaj.
 - Velikokrat vsebina in način zapisa ustvarita vtis, ki vpliva na nadaljnje sodelovanje.
 - Naglica lahko povzroči, da napišemo nekaj nenatančno – vzemimo si čas in raje odgovarjanje odložimo.
- Mail naj bo predvsem organizacijske narave.

Brown Wessling, 2012; Language Arts Teachers, 2016

Elektronska pošta

- Nekaj predpostavk
 - Ne se branit.
 - Ves čas učimo, smo model.
 - „Težko“ e-sporočilo vzemite kot izziv.
 - Pri opisovanju dogodkov:
 - pišite samo o dotičnem učencu,
 - kratka dejstva (tudi vaše intervencije),
 - brez interpretacij.
 - Neprijetne situacije opišite kot priložnost za učenje, obračajte na pozitivno. Ponudite pomoč.
 - Strokovnost je naša, prav tako naše odločitve. Dovolimo pa si napake. Nihče ni popoln.
 - Vsako sporočilo končajte z lepo mislijo.
 - Uporabite telefon 😊

Brown Wessling, 2012; Language Arts Teachers, 2016

Elektronska pošta

- Zahvala, pohvala.
 - Hvala, da ste si vzeli čas in delili vašo skrb z mano.
 - Hvala za opombo in delitev vaših opažanj z mano.
 - Hvala za zaupanje.
 - Hvala, da ste izpostavili to vprašanje.
 - Cenim, da vas tako skrbi.
- Empatija:
 - Tudi sama želim, da bi vaš otrok z veseljem prihajal v šolo/da je v šoli uspešen ...
 - Razumem vašo skrb o količini dela ...
 - Tudi jaz sem bila zaskrbljena glede ocen ...
 - Verjamem, da je bilo to težko vprašati.
- Radovednost:
 - Vedno me zanima, kaj vse vpliva na ...
 - Zanima me, kako pa se vaš otrok znajde doma?
- Zaključek:
 - Hvala, da ste to delili z mano/hvala za zaupanje. Z veseljem vam pomagam.

Brown Wessling, 2012; Language Arts Teachers, 2016

Starši

- „Starši se morajo počutiti v šoli **dobrodošle** in se zavedati, da je njihovo sodelovanje pomembno za napredek in razvoj otrok. Starši morajo dobiti občutek, da sta **njihov otrok in otrokov napredek v šoli pomembna** ter da se otrok ne izgublja v množici.“
- „Starši **niso obvezani poslušati splošnih navodil učitelja**, kako naj doma delajo z otrokom. Radi se pogovarjajo in pripovedujejo, zato je pomembno, da jim **učitelji prisluhnejo**. Največkrat **sami od sebe prosijo za nasvete in pomoč** pri vzgoji ter učenju svojih otrok.“

Coleman, 1998; v Rajgl, 2010

Šola in lokalna skupnost

Šola in lokalna skupnost

- Primeri delovanja
 - Prostovoljstvo na šoli in na domu (študentke).
 - Predstavitve poklicev (starši).
 - Izbirni predmet čebelarstvo (zbiranje prispevkov za dobrodelne namene).
 - Donacija odpadnega materiala (filc).
 - Donacija šolskih omaric.
 - Dan prostovoljstva (socialni praktikum).

Šola in lokalna skupnost

- *Primer:*

- *Zakaj? (iz česa izhajamo, problem, ki ga opažamo)*
- *Kdaj?*

NASLOV	
Kdo?	
Otroci, učenci, dijaki	
Vrtec	
OŠ	
SŠ	
Starši	
Lokalna skupnost	

Šola in lokalna skupnost

- *Primer:*

- *Zakaj? Prazna stena v atriju, opozarjanje na slabe razmere.*
- *Kdaj? → V OPB.*

POSLIKAVA STENE ATRIJA	
Kdo?	naloga
Učitelji	<ul style="list-style-type: none"> • Izberejo temo za poslikavo skupaj z učenci. • Nabavijo barve. • Pomagajo pri pripravi in koordinaciji otvoritev.
Učenci	<ul style="list-style-type: none"> • Izberejo temo za poslikavo skupaj z učitelji. • Slikajo steno. • Pripravijo točke za otvoritev poslikave.
Starši	<ul style="list-style-type: none"> • Pomagajo pri poslikavi. • Pripravijo prostor za otvoritev. • Pripravijo prigrizke.
Lokalna skupnost	<ul style="list-style-type: none"> • Pripravijo prigrizke. • Udeležijo se otvoritve. • Lokalni medij pripravi prispevek o poslikavi.

Hvala za pozornost. In uspešno ter prijetno
šolsko leto!

Andreja ☺

Literatura

- Australian Government. Department of Education, Employment and Workplace Relations (DEEWR) (2008). *Family-school partnerships framework : a guide for schools and families*. Pridobljeno: avgust 2018 iz http://www.familyschool.org.au/files/3013/8451/8364/Family-school_partnerships_framework.pdf
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge: Harvard University Press.
- Brown Wessling, S. (2012). *Emailing Parents: How to Avoid Unintended Consequences*. Pridobljeno januar 2019 iz <https://www.teachingchannel.org/blog/2012/09/20/emailing-parents>
- Epstein, J. L. in Dauber, S. L. (1991). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *The Elementary School Journal*, 91(3), 289-305. doi:10.1086/461656
- Grolnick, W.S. in Slowiaczek, M.L. (1994). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivation model. *Child Development*, 65, 237-252.
- Hartney, E. (2008). *Stress management for teachers*. London: Continuum International Publishing Group, 89-102.
- Hill, N. E. in Taylor, L. C. (2004). Parental School Involvement and Children's Academic Achievement Pragmatics and Issues. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4), 161-164. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.00298.x>
- Language Arts Teachers (2016). *Quirky Situation + Angry Parent + What to Say Via Email = All Better!*. Pridobljeno januar 2019 iz <https://languageartsteachers.com/angryparent/>
- Martijn Willemsse T., Thompson I., Vanderlinde R. in Mutton T. (2018) Family-school partnerships: a challenge for teacher education. *Journal of Education for Teaching*, 44(3), 252-257. doi:10.1080/02607476.2018.1465545
- Plohl, K. (2016). *Pogledi logopedov na vzpostavljanje partnerstva s starši*. Magistrsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Rajgl, S. (2010). *Partnerstvo med učitelji in starši ter učinkovita komunikacija na govornih urah*. Magistrsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Sheldon, S. (2003). Linking School-Family-Community Partnerships in Urban Elementary Schools to Student Achievement on State Tests. *The Urban Review*, 35. doi:10.1023/A:1023713829693.